

Nederlandse

Zuivel

Organisatie

Jaarverslag

2015

nederlandse zuivel organisatie

Inhoud

- 3 Voorwoord
- 4 NZO en de zuivelsector
- 5 Nederland zuivelland
- 6 Markt
- 13 Duurzaam
- 21 Voeding
- 30 Kwaliteit
- 37 NZO commissies en werkgroepen

Voorwoord

Nederland is een zuivelland. De exportwaarde van Nederlandse zuivelproducten ligt op ruim 6,6 miljard euro. Internationaal hebben we een goede reputatie opgebouwd die we de komende jaren verder kunnen verzilveren. In 2015 was de zuivelmarkt echter wereldwijd zwak gestemd. De zuivelprijzen staan flink onder druk door de wereldwijde toename van de melkproductie, de verminderde vraag naar melkpoeder uit China en de Russische boycot.

Het jaar 2015 was ook het jaar waarin een einde kwam aan de Europese zuivelquota. Met een investering van een kleine 3 miljard Euro heeft de Nederlandse zuivelsector zich de afgelopen jaren hierop voorbereid: zeven nieuwe fabrieken hebben we gebouwd en zijn we nog aan het bouwen.

Het langetermijnperspectief voor de zuivelsector blijft positief. Wereldwijd groeit de vraag harder dan het aanbod. Die groei gaat schoksgewijs, zoals we hebben gemerkt. De zuivelsector wil zich op verantwoorde wijze blijven ontwikkelen. Daarmee bedoelen we: met behoud van grondgebondenheid, weidegang en binnen de milieurobustie van de overheid. De invoering van fosfaatrechten bleek onvermijdelijk om binnen die voorwaarden te kunnen groeien.

Vanwege het gunstige klimaat is Nederland een van de beste landen om zuivel te produceren, maar we zijn ook een van de duurste landen ter wereld. Dat betekent dat we geen andere keuze hebben dan ons te onderscheiden. De leden van de Nederlandse Zuivel Organisatie hebben daarom de ambitie om op het gebied van kwaliteit en duurzaamheid tot de wereldtop te behoren.

Mede door de groei van de wereldbevolking en de toename van de welvaart in vele regio's zal de vraag naar voeding en vooral naar voeding die rijk is aan nutriënten, waaronder zuivelproducten, de komende jaren toenemen. Volgens de wereldlandbouworganisatie FAO maakt zuivel onderdeel uit van een dieet dat zowel duurzaam als gezond is. De NZO is verheugd dat de Gezondheidsraad zuivel beschouwt als onderdeel van een gezond dieet. Het Voedingscentrum heeft deze visie recent laten terugkomen in de nieuwe Schijf van Vijf.

De NZO heeft in 2015 gewerkt aan de kwaliteit van de Nederlandse zuivel en de verdere verduurzaming ervan. In 2016 zetten we dit werk in volle vaart door.

Roelof Joosten, voorzitter NZO.

NZO en de zuivelsector

De Nederlandse Zuivel Organisatie is de branchevereniging van de Nederlandse zuivelindustrie. Wij behartigen de belangen van dertien zuivelondernemingen die gezamenlijk goed zijn voor het verwerken van 98% van alle melk in Nederland.

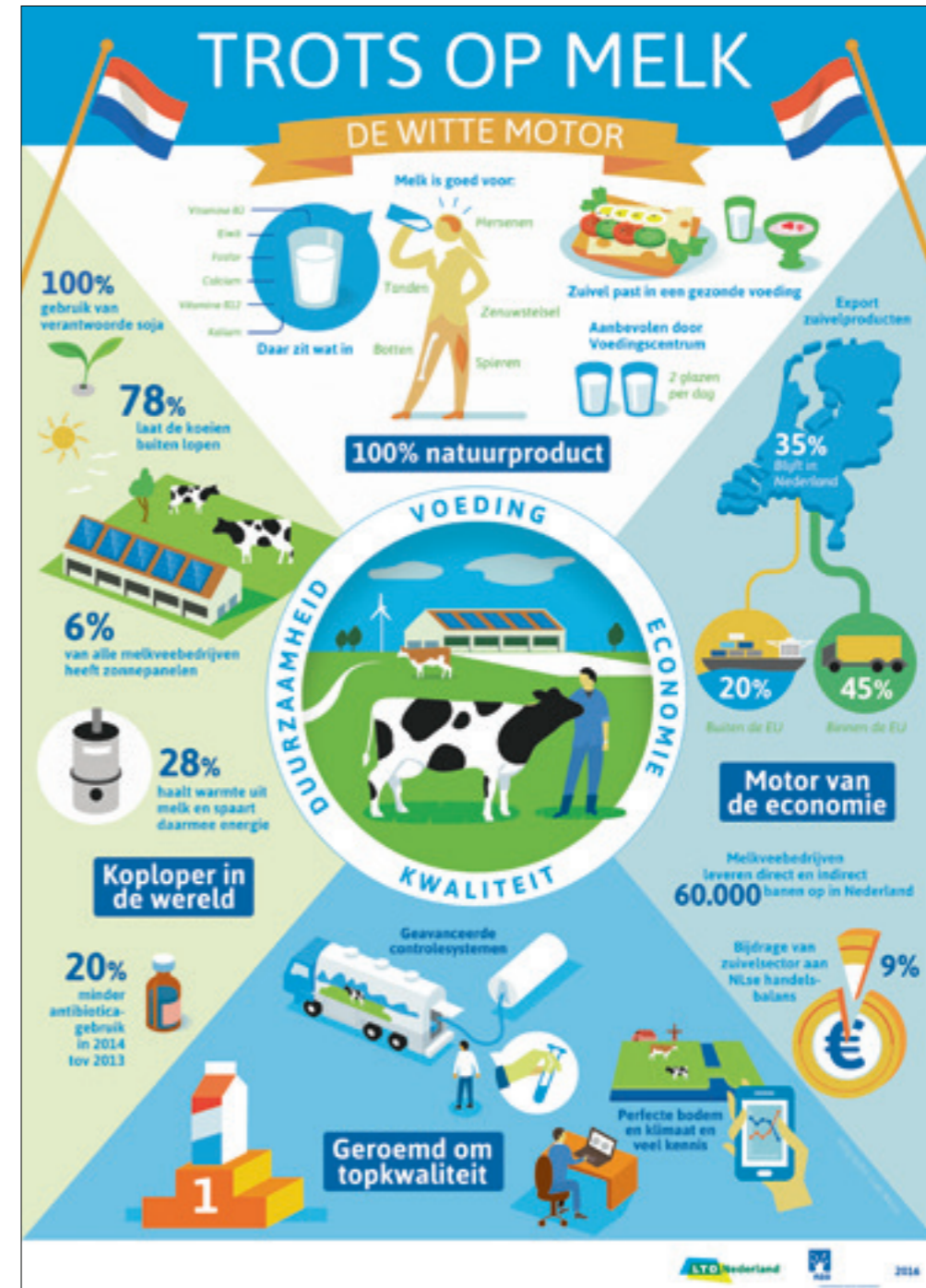
Die melk wordt door 23 bedrijven met 52 fabrieken verwerkt tot kwalitatief hoogwaardige producten als kaas, boter, consumptiemelk, yoghurt en melkpoeder. En we doen meer met melk; uit wei, een bijproduct van de productie van kaas, worden hoogwaardige eiwitten gehaald voor babyvoeding en sportdranken.

De zuivelsector is één van de belangrijke motoren van de Nederlandse economie. Samen zijn de Nederlandse melkveehouderij en de zuivelindustrie goed voor een productiewaarde van 10,2 miljard euro. In 2015 exporteerde de zuivelsector voor 6,6 miljard euro aan producten.

De activiteiten van de NZO zijn erop gericht het imago van zuivel te ondersteunen en de productie en afzet van zuivelproducten te

versterken. Niet alleen als onderdeel van een duurzaam en gezond voedingspatroon maar ook als onderdeel van een duurzaam Nederlands landschap en de witte motor van een groeiende economie. Daarom manifesteren wij ons in Den Haag en Brussel en mengen wij ons in het maatschappelijk debat. Op beleidsniveau, nationaal en internationaal, coördineren wij samen met LTO Nederland het proces van verduurzaming van de gehele keten. Daarmee groeit het inzicht bij overheden, politiek en maatschappelijke organisaties dat de zuivelsector een belangrijke en duurzame bijdrage aan de Nederlandse maatschappij levert. ●

Nederland Zuivelland

Markt

Mijlpaal in 2015 was de afschaffing van de melkquota. Sinds 1 april kunnen de melkveehouders in de Europese Unie onbeperkt melk produceren. De Nederlandse zuivelketen wil zich op verantwoorde wijze kunnen ontwikkelen. Dat betekent: groei binnen de milieुरandvoorwaarden. Want door zich te onderscheiden met een duurzame productie en kwalitatief hoogwaardige producten kan Nederland volop profiteren van de groeiende vraag naar zuivel in de wereld. De goede uitgangspositie van de zuivelsector stimuleert de groei van de export en versterkt zo de nationale economie.

Melk de witte motor rapport

Begin 2015 heeft de NZO het rapport 'de Witte Motor' uitgebracht over de economische kracht van de Nederlandse zuivelsector. Ons klimaat en de bodem zijn goed voor melkvee en gras. Nederland heeft een strategische ligging in Europa met goede afzetmogelijkheden en de logistieke infrastructuur is uitstekend. Dat maakt de zuivelsector tot de witte motor van de Nederlandse economie.

Dit rapport, opgesteld door Roland Berger Strategy Consultants die eerder al het rapport Lang Houdbaar opstelden, geeft een analyse van de internationale concurrentiekracht van de Nederlandse zuivelsector.

Voormalig NZO-voorzitter Cees 't Hart, Ruud Huirne (directeur Food & Agri bij Rabobank Nederland) en Jan Peter Balkenende (partner corporate responsibility bij EY) hebben tijdens een mini-symposium het rapport van commentaar voorzien. Het rapport is tevens in het Engels en zelfs in het Chinees beschikbaar.

Licentie activiteiten

Gouda Holland kaascampagne

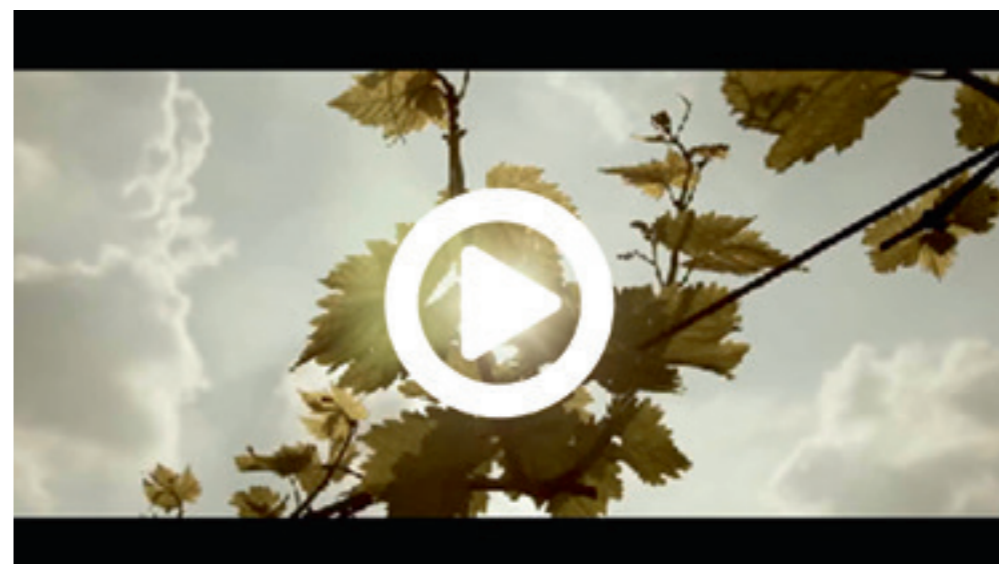
In 2012 hebben Gouda Holland en Edam Holland van de Europese Commissie een Beschermd Geografische Aanduiding (BGA) verkregen. De NZO heeft ook afgelopen jaar met de reclame campagne 'Het Geheim van Gouda' laten zien dat Nederlandse kaas te herkennen is aan het Gouda Holland kwaliteitszegel. Door middel van huis-aan-huis reclame, TV inzet en een online campagne is de consument aan Gouda Holland blootgesteld. In de campagne maakt chef-kok Robert Kranenburg een rondreis door Europa op zoek naar andere beschermde producten en legt hij uit wat het kwaliteitskeurmerk voor producten zoals Gouda Holland kaas betekent. De filmpjes zijn te zien op Goudaholland-kaas.nl.

In Duitsland is afgelopen jaar ook de promotie van Gouda Holland kaas gestart. Door middel van on-pack informatieboekjes op de kaasverpakkingen in de supermarkt wordt de Duitse consument geleerd hoe zij Nederlandse kaas kunnen herkennen.

www.gouda-holland.de

Mai Gouda

Onder licentie van de NZO is ook de verkoop van Mai Gouda ondersteund, een zes weken gerijpte Goudse kaas die alleen op vaste datum en gedurende korte tijd te koop is. Met een online promotie actie zijn de Duitse consumenten door Frau Antje geïnformeerd over deze 'limited edition'.

Het geheim van Gouda Holland kaas
met Robert Kranenburg

Frau Antje

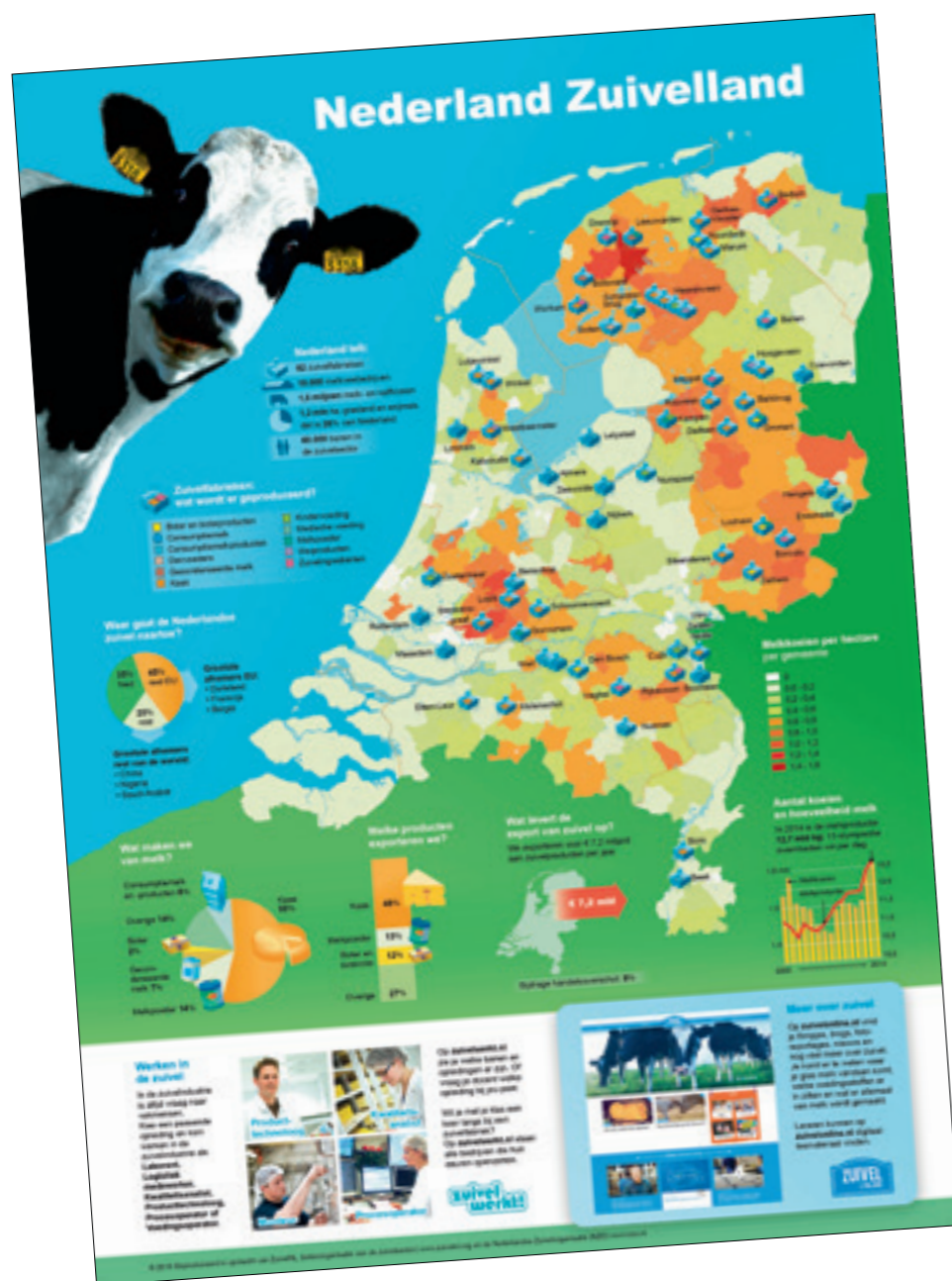
Frau Antje heeft ook afgelopen jaar haar Nederlandse Goudse kaas aan verschillende prominenten laten proeven. Op de Grüne Woche in Berlijn, een van de grootste agri-food consumentenbeurzen ter wereld, is zij al jaren als ambassadeur van de Nederlandse zuivel aanwezig.

Maar ook in Nederland is Frau Antje steeds bekender. Zo heeft zij samen met Mark Rutte kaas uitgedeeld op de Prinsjesdagborrel, heeft zij de Alkmaarse kaasmarkt geopend en heeft zij een rol gespeeld bij het Nederlands Nationaal Kaaskeur Concours (NNKC). De rol van Frau Antje wordt sinds 4 jaar vertolkt door Floor Schothorst.

Volg Frau Antje via:

- Facebook
- Youtube

Poster Nederland Zuiveland

In samenwerking met ZuivelNL is een Nederland Zuiveland poster ontwikkeld met de belangrijkste facts & figures over de melkveehouderij en de zuivelindustrie in Nederland. Deze poster is bijgesloten bij De Bosatlas van het voedsel, bestemd voor middelbaar onderwijs. In de Bosatlas wordt getoond hoe de voedselvoorziening in de 21e eeuw is georganiseerd en wat er gebeurt voordat voedsel op je bord belandt. De poster is te bestellen via publicaties@zuivelnl.org.

Handelsmissie China

Tijdens het staatsbezoek van Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander en Hare Majesteit Koningin Máxima aan China hebben zij samen met de minister van Buitenlandse Zaken Bert Koenders en Sharon Dijkema, staatssecretaris van Economische Zaken, een bezoek gebracht aan het Dutch Dairy Expertise Centre. Het praktijk- en trainingscentrum maakt deel uit van het Sino-Dutch Dairy Development Centre (SDDDC), een samenwerkingsverband van onder anderen de China Agricultural University (CAU), Wageningen University & Research centre en FrieslandCampina. Het Koninklijk paar en de minister en staatssecretaris werden rondgeleid door Jianshe Zhang, voorzitter van China Zhongdi Dairy Holdings Company Limited, en Roelof Joosten, CEO van FrieslandCampina en voorzitter van de Nederlandse Zuivel Organisatie.

Tijdens de rondleiding kregen de gasten uitleg over de stand van zaken in de Chinese zuivelsector, de ketenaanpak van de Nederlandse zuivelsector en hoe Nederlandse kennis kan bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de Chinese zuivelsector. Ook bezochten zij een SDDDC-training, waarbij het welzijn van de koe centraal staat, en een seminar over het belang van zuivel voor een gezond voedingspatroon.

De Nederlandse zuivelsector is in korte tijd een belangrijke partner geworden van China. De wijze waarop in Nederland melk wordt geproduceerd en de wijze waarop de kwaliteit door de keten heen – van gras tot glas – wordt geborgd hebben de Nederlandse zuivelsector een vooraanstaande positie op de Chinese markt bezorgd.

De samenwerking tussen de Nederlandse en Chinese zuivelsector was voor Chinese president Xi Jinping bij zijn staatsbezoek aan Nederland in maart 2014 aanleiding te pleiten voor “groei van de export van Nederlandse zuivel naar China”. Naar aanleiding daarvan heeft de Nederlandse Zuivel Organisatie de banden aangehaald met de Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine (AQSIQ), de Chinese voedselveiligheidsinspectie. In 2016 wordt gekeken wat de opties zijn voor een samenwerkingsovereenkomst (MOU) tussen Nederland en China.

Werkbezoeken aan NZO

Afgelopen jaar hebben een aantal politici en Ministeries nader kennis gemaakt met NZO en de zuivelketen. Zo ontvingen wij plaatsvervangend DG/directeur Europees landbouw- en visserijbeleid en voedsel-

zekerheid Aldrik Gierveld (Ministerie van Economische Zaken) en nieuwe woordvoerder van landbouw van D66, Fatma Koşer Kaya. Tevens is er in februari, aansluitend aan de publicatie van De Witte Motor een diner voor CEO's van leden van NZO en Kamerleden georganiseerd.

Duurzaamheid

De leden van de Nederlandse Zuivel Organisatie staan voor een duurzame groei van de zuivelproductie. Daarvoor is samen met **LTO Nederland** de **Duurzame Zuivelketen** opgericht. In 2011 zijn hiervoor concrete doelen geformuleerd op het gebied van klimaatneutraal ontwikkelen, continu verbeteren dierenwelzijn, behoud van weidegang en biodiversiteit & milieu. Ook in 2015 zijn vele inspanningen geleverd om die ambities te realiseren.

Resultaten

Ieder jaar onderzoekt LEI Wageningen UR in opdracht van de Duurzame Zuivelketen de voortgang van de verduurzaming van de zuivelsector. Ten aanzien van antibioticagebruik, verantwoorde soja en energie-efficiënte is grote vooruitgang geboekt, maar er zijn extra stappen nodig om bijvoorbeeld de doelen op het gebied van broeikasgassen, fosfaat en ammoniak te realiseren.

Voor een uitgebreide beschrijving van de resultaten, klik hiernaast op de [sectorrapportage Duurzame Zuivelketen 2014](#).

Reductie antibioticagebruik

De Nederlandse zuivelsector hecht veel waarde aan een verantwoord gebruik van diergeneesmiddelen in de melkveehouderij. Door de goede samenwerking met andere partijen in de keten, waaronder de dierenarts, is het gebruik van antibiotica de afgelopen jaren sterk afgenomen. Na een eerdere reductie van 25% in 2012 heeft de melkveehouderij over het jaar 2014 nog een daling in antibioticagebruik bereikt van 20%.

De melkveehouderij blijft zich sterk maken voor een verantwoord en transparant antibioticagebruik. Dat doen melkveehouders en dierenartsen samen op basis van een bedrijfsgezondheids- en een bedrijfsbehandelplan. De zuivelondernemingen stellen het bezit van een bedrijfsgezondheids- en een bedrijfsbehandelplan als voorwaarde om melk te mogen leveren.

Nederlandse zuivelsector volledig over op verantwoorde soja

Per 1 januari 2015 wordt uitsluitend nog soja met het RTRS- certificaat aangekocht, jaarlijks zo'n 300.000 ton. Koeien eten weliswaar voornamelijk gras, maar hun rantsoen bestaat ook uit brokjes krachtvoer die soja kan bevatten. Bij de productie van deze soja die voldoet aan de zogenoemde RTRS-criteria, wordt waardevolle natuur behouden en worden mensenrechten gerespecteerd. De zuivelsector komt hiermee zijn afspraken na van de in 2011 ondertekende intentieverklaring voor verantwoorde soja.

Visie fosfaatrechten nieuwe staatssecretaris

De Nederlandse Zuivel Organisatie staat achter het voornemen van staatssecretaris Van Dam om de uitstoot van fosfaat door de melkveehouderij met terugwerkende kracht te beperken. Van Dam bevestigde in december tijdens de behandeling van de begroting van Economische Zaken in de Tweede Kamer dat 2 juli 2015 zal gelden als peildatum voor de vaststelling van fosfaatrechten. Dat betekent dat melkveehouders die hun bedrijf na die datum hebben uitgebreid, geen fosfaatrechten voor die groei zullen krijgen.

Met de invoering van fosfaatrechten per 2 juli 2015 wil Van Dam dat de totale uitstoot van fosfaat door de melkveehouderij onder het plafond komt. Omdat het fosfaatplafond volgens Van Dam vermoedelijk is

overschreden, vindt hij afroaming van fosfaatrechten onvermijdelijk. Het voornemen van de staatssecretaris sluit aan bij de visie van de NZO.

Meer melkveebedrijven met koeien in de wei

Het aantal melkveebedrijven waar koeien in de wei lopen, neemt weer toe. In het weideseizoen 2015 paste 78,3% van de melkveebedrijven in Nederland een vorm van weidegang toe. In het vorige weideseizoen lag dat percentage een fractie lager (77,8%).

LTO en NZO namen in 2012 als partners van het samenwerkingsverband [Duurzame Zuivelketen](#) het initiatief tot het Convenant [Weidegang](#). Daarin spraken 65 partijen af om het niveau van weidegang van dat jaar te behouden. Toen paste 81% van de melkveebedrijven in Nederland een vorm van weidegang toe. Om het aandeel weidegang weer te laten stijgen hebben alle categorieën ondertekenaars extra maatregelen voor 2016 toegezegd.

Zo zullen enkele zuivelondernemingen de beloning voor melkveehouders die hun koeien buiten laten lopen, met ingang van 2016 verhogen. Ook zal komend jaar het [project Nieuwe Weiders](#) van start gaan. Dat beoogt een grote groep melkveehouders te bewegen hun koeien weer te laten weiden. Zij worden daarbij persoonlijk begeleid door speciale Weidecoaches die opgeleid zijn door de [stichting Weidegang](#).

Percentage

Het percentage weidegang is gebaseerd op een inventarisatie van de zuivelondernemingen die aan het convenant deelnemen, naar de weidegang op de bedrijven waarvan zij de melk afnemen. Op verzoek van de Duurzame Zuivelketen heeft ketenorganisatie **ZuiveINL** de gegevens van de individuele zuivelondernemingen verwerkt tot een sectoraal gemiddelde. Daaruit blijkt dat op 78,3% van de melkveebedrijven een vorm van weidegang wordt toegepast. Op 69,8% van de bedrijven liepen de melkgevende

koeien dit jaar gedurende ten minste 120 dagen en ten minste 6 uur per dag buiten. 8,4% van de melkveehouders paste deelweidegang toe, waarbij minimaal 25% van het rundvee ten minste 120 dagen per jaar in de wei komt. Op 21,7% van de melkveebedrijven werd geen vorm van weidegang toegepast. De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van 13 zuivelondernemingen, die de melk verwerken van 98% van alle melkveebedrijven in Nederland.

Tabel weidegang

	2012	2013	2014	2015
Weidegang	81,2	80,0	77,8	78,3
Volledige weidegang (120/6)	73,6	72,2	70,1	69,8
Deelweidegang	7,6	7,8	7,7	8,4
Geen weidegang	18,8	20,0	22,2	21,7

Project Robot & weiden

Het project Robot & Weiden leidde het afgelopen jaar tot **verschillende concepten** voor bedrijven die het automatisch melken willen combineren met weidegang. Er hebben 500 melkveehouders aan het project deelgenomen. De overige partijen naast de Duurzame Zuivelketen zijn ZuivelNL, Stichting Weidegang, Wageningen UR, samen met DLV Advies, PPP-Agro Advies en Valacon.

Er zijn concepten ontwikkeld voor vijf verschillende typen melkveebedrijven. Door toegang tot de wei, het bijvoeren van de koeien, het ophalen van de achterblijvers en de instellingen van de melkrobot goed op elkaar af te stemmen en consequent uit te voeren weten de koeien waar ze aan toe zijn. Dit alles is in de concepten overzichtelijk in een 24-uurs planning opgenomen. Een opvallend element in deze planning is het zorgen dat de voergoot één of twee uur leeg is voordat de koeien naar buiten mogen. Dit zorgt ervoor dat de koeien goed vers gras opnemen in de tijd dat ze in de wei zijn.

KIES EEN PASSEND CONCEPT

Bekijk hieronder voor welke beweidingintensiteit de concepten geschikt zijn en hoe ze scoren op gras, arbeidsgemak, weidevakkenschap en melkproductie.

Concept	Max. koeien per ha	Gras	Arbeidsgemak	Weidevakkenschap	Melkproductie
1. Maximaal weidegras	Max. 2 koeien per ha	5/5	5/5	5/5	5/5
2. Vollop weidegras	Max. 3 koeien per ha	4/5	4/5	4/5	4/5
3. Half-om-half weidegras	Max. 5 koeien per ha	3/5	3/5	3/5	3/5
4. Weidegras als bijvoeding	Max. 7 koeien per ha	2/5	2/5	2/5	2/5
5. Weidegras als toetje	Max. 10 koeien per ha	1/5	1/5	1/5	1/5

Verplichting KringloopWijzer

Met de ontwikkeling van de [KringloopWijzer](#) zetten NZO, LTO Nederland en diervoederorganisatie Nevedi zich samen in om de mineralenefficiëntie in de melkveehouderij te verbeteren. Vanaf 1 januari 2015 zijn alle melkveebedrijven verplicht om de KringloopWijzer in te vullen. Het instrument stelt veehouders in staat hun bedrijfsvoering te optimaliseren. Ook maakt de KringloopWijzer het mogelijk dat de sector zich op verantwoorde wijze kan ontwikkelen binnen de milieurandvoorwaarden.

Samenwerking diervoedersector (Nevedi)

- Periodiek bestuurlijk overleg diervoedersector;
- Samenwerking diervoer en zuivel rond broeikasgas, weidegang, mineralen, Europese eiwitten en dierenwelzijn;

Status van doelen Duurzame Zuivelketen

Thema	Doel 2020	Bereikt in 2015	Status
Klimaatneutraal ontwikkelen 	20% reductie broeikasgassen en klimaatneutrale groei	In 2014 -15% broeikasgassen t.o.v. 1990 Stijging door toename aantal koeien t.o.v. 2013	
	16% productie van duurzame energie	Toename nodig voor realiseren doel. Huidige hoeveelheid onduidelijk: monitoring wordt verbeterd	
	Verbetering energie-efficiency 2% per jaar	25% minder brandstof per kg melk in 2014 t.o.v.2005, op schema	
Continu verbeteren dierenwelzijn 	Verantwoord antibioticagebruik	Alleen antibiotica voor zieke koeien. In 2014 -20% antibioticagebruik t.o.v. 2013. 99% van de bedrijven onder de actiewaarde van de SDa	
	Gemiddelde leeftijd koeien met 6 maanden verlengen	+½ maand t.o.v. 2011. Zuivelondernemingen geven financiële stimulans	
	Verbeteren score dierenwelzijn	Ontwikkelen score dierenwelzijn op schema. Eind 2017 gereed, daarna vaststellen doelen	
Behoud weidegang 	Ten minste handhaven niveau weidegang 2012	In 2015 meer bedrijven met koeien in de wei. Werven nieuwe weiders	
Behoud biodiversiteit en milieu 	100% verantwoorde soja	Zuivelsector vanaf 2015 volledig over op verantwoorde soja	
	Binnen milieurandvoorwaarden fosfaat en ammoniak	Overschrijden fosfaatplafond. Overheid heeft fosfaatrechten aangekondigd	
	Geen netto verlies van biodiversiteit	Aanpak biodiversiteit wordt ontwikkeld samen met WNF en Rabobank	

 Voltooid
  Op schema
  Meer te doen
  Niet op schema

Bron: Duurzame Zuivelketen

Voeding

De NZO behartigt de belangen bij beleidsmakers, maatschappelijke organisaties en politici. Wij borgen het imago van zuivel en dragen zorg voor juiste en eerlijke informatie over de goede voedingsstoffen die in melk en zuivelproducten zitten. Wij dragen dit uit naar de relevante doelgroepen door één-op-één contacten, evenementen, brochures, workshops en symposia.

Acties tegen voedselverspilling/ Zuinig op Zuivel

In Nederland wordt ongeveer de helft van al het voedsel thuis verspild, waaronder ook veel melk, yoghurt en andere zuivelproducten. De NZO heeft daarom een 'zuinig op zuivel' icoon ontwikkeld voor op het zuivelpak. Het icoon bevat drie tips voor de consument om minder zuivel te verspillen en staat inmiddels op diverse pakken verse zuivel van Arla Foods en FrieslandCampina.

Als de consument beter omgaat met de THT-datum, zuivel op de juiste temperatuur bewaart en het pak goed leeg maakt, kan veel verspilling worden voorkomen. Het advies als de datum is verlopen: kijk of het product er goed uitziet, ruik aan het product en proef of het nog lekker is. De twee andere tips betreffen het bewaren en leegmaken van de verpakking. Zuivelproducten moeten in de koelkast worden bewaard en na gebruik direct worden teruggezet.

Het 'zuinig op zuivel' icoon is ontwikkeld door de Werkgroep Voedselverspilling van de NZO. Ook retailbedrijven kunnen het pictorial op zuivelpakken van eigen merk gaan voeren.

Nieuwe debatserie in de Rode Hoed

Onder de titel 'It's the food, my friend' is in de Rode Hoed in Amsterdam een 6-delige debatreeks georganiseerd over landbouw en voedsel in Nederland vanuit mondiaal perspectief. NZO was partner van deze editie 2015. Voorafgaand aan iedere debatavond lanceert de hoofdspreker een stelling op www.foodlog.nl die de inhoudelijke input voor zijn voordracht vormt.

Pop-up MelkSalon in Amsterdam

In de maand april was in het oude centrum van Amsterdam de pop-up store MelkSalon gevestigd. De Melksalon is een initiatief van ontwerpster Sietske Klooster en Food Cabinet, met NZO als hoofdsponsor. De Melksalon is een winkel en bar waar je bijzondere melk kan proeven. Het doel van de Melksalon is om consumenten, melkveehouders, zuivelverwerkers, ontwerpers en wetenschappers bij elkaar te brengen om te laten inzien hoe bijzonder melk eigenlijk is. In de Melksalon zijn daarom lezingen, stadswandelingen langs zuivelhistorie, filmavonden, ontwerpsessies en diners georganiseerd. De Melksalon was een groot succes en heeft veel aandacht in de media opgeleverd.

Melk en gezondheid

In de media is afgelopen jaar veel te doen geweest over voeding. Wat is wel gezond en wat niet, welke producten zijn nu echt goed voor je en welke producten kun je beter mijden?

Ook zuivel komt regelmatig in die discussie naar voren. De NZO houdt door middel van online monitoringsprogramma's goed in de gaten waar de discussie over gaat en mengt zich daar waar nodig in het debat. Ook melkveehouders die hun boerderij openstellen voor publiek krijgen regelmatig vragen over melk in relatie tot gezondheid. Daarvoor heeft NZO een flyer ontwikkeld met veelgestelde vragen over melk.

Verschijnen nieuwe Richtlijnen Goede Voeding

Op 4 november zijn de [nieuwe Richtlijnen Goede Voeding 2015](#) door de Gezondheidsraad gepresenteerd. Deze richtlijnen geven advies over gezonde en duurzame voedingsmiddelen. Bij de totstandkoming van het advies is de voedingswereld door de Gezondheidsraad geraadpleegd. Tijdens deze consultatieronde heeft de NZO haar visie op voeding op basis van wetenschappelijke argumenten kenbaar gemaakt.

Het [advies](#) van de Gezondheidsraad is daarom ook de zuivelconsumptie op peil te houden met enkele porties zuivel per dag, waaronder melk, kaas of yoghurt. Deze nieuwe Richtlijnen bieden de basis voor een nieuwe Schijf van Vijf van het Voedingscentrum. Deze schijf wordt in maart 2016 gepubliceerd.

Symposium 'Nieuwe Richtlijnen'

Op 3 december is door de NZO een symposium voor diëtisten en voedingsprofessionals georganiseerd met als thema 'Van nieuwe Richtlijnen goede voeding naar de praktijk'. Na een presentatie over de nieuwe Richtlijnen gingen de 350 deelnemers in groepjes uiteen om zelf dagmenu's samen te stellen op basis van de nieuwe adviezen. De presentaties van de sprekers van het symposium staan op www.zuivelengezondheid.nl.

Onderzoek Duurzame en Gezonde Voeding

Voor een verantwoorde voedselvoorziening in de toekomst is voedsel nodig dat duurzaam en gezond is. Of een product daaraan voldoet, hangt af van de milieu-impact én de voedingswaarde. Om de effecten van zuivelconsumptie op landgebruik en CO₂-uitstoot (broeikasgassen) in kaart te brengen, heeft de NZO in augustus 2015 onderzoek laten doen door milieuadviesbureau [Blonk Consultants](#). De milieueffecten bij vervanging van melk, yoghurt, kaas en andere zuivelproducten in onze voeding zijn onderzocht met het programma [Optimeal®](#). Dit programma is door Blonk Consultants en het [Voedingscentrum](#) ontwikkeld. Bij het onderzoek is stapsgewijs meer of minder zuivel toegevoegd aan een gemiddelde Nederlandse voeding, waarbij de totale voedingswaarde optimaal blijft en het voedingspatroon zo min mogelijk afwijkt van het bestaande.

Het onderzoek toont aan dat er nauwelijks milieuwinst te behalen is bij vervanging van zuivel in de gemiddelde Nederlandse voeding. De reden is dat zuivel een even milieu-efficiënte bron van nuttige voedingsstoffen is als het productenpakket dat nodig is om vervanging van zuivel te compenseren. In de folder '[Milieueffecten van zuivelvervanging](#)' van Blonk Consultants wordt het onderzoek toegelicht.

Nationaal School Ontbijt

In november heeft de week van het [Nationaal School Ontbijt](#) alweer voor de 13e keer plaatsgevonden. In die week ontbijten ruim 500.000 kinderen op 2.600 basisscholen met elkaar. Alle kinderen krijgen een gezond ontbijtpakket met vers volkorenbrood, krentenbollen, crackers, halvarine, appelstroop, jam, smeerkaas, fruit en groente en natuurlijk 30+ kaas en halfvolle melk.

Net als voorgaande jaren werd het Ontbijt geopend door een Bekende Nederlander. Dit jaar was de eer aan Linda de Mol. Gedurende de week hebben schoolkinderen nog ontbeten met Kamerleden en met burgemeesters door heel Nederland.

Wereld Schoolmelkdag + lesmaterialen

De 3e woensdag van september is traditiegetrouw Wereld Schoolmelkdag. In meer dan 40 landen wordt dan stilgestaan bij het belang van gezonde voeding voor kinderen in de groei. De NZO heeft dit jaar op Wereld Schoolmelkdag een e-mail naar 7.400 basisscholen gestuurd. Hierin zijn de lesmaterialen van de NZO onder de aandacht gebracht.

Naast de traditionele lesmaterialen is nu ook digibord lesmateriaal aanwezig voor basis- en voortgezet onderwijs. Deze materialen zijn online te bestellen én bekijken op de nieuwe website www.zuivelonline.nl/onderwijs.

groep 1-4

groep 5-6

groep 7-8

KOST: Op weg naar een gezonde voedselcultuur

Over wat en hoe we eten is veel te doen. Er wordt te weinig waarde aan ons voedsel toegekend en de kennis van zelf koken en waar ons eten vandaan komt neemt af. Het platform van Moeder Natuur zet zich in om een gezonde eetcultuur te bevorderen. Dat betekent genieten van gezonde, lekkere, verse en natuurlijke producten. Maar ook tijd

maken voor eten, zelf koken en samen genieten van de maaltijd. Van Moeder Natuur is een initiatief van de Nederlandse Zuivel Organisatie, GroentenFruit Huis en het Nederlands Bakkerij Centrum.

In september heeft het platform samen met Food Cabinet een evenement voor de foodprofessional georganiseerd. Op dit evenement, **KOST**, zijn een aantal initiatieven besproken die de Nederlandse eetcultuur weer op de kaart moet zetten. Miljuschka Witzenhausen, ambassadrice van platform **Van Moeder Natuur**, riep iedereen op een gezamenlijke uitdaging aan te gaan en een bijdrage te leveren aan een gezondere dagelijkse kost. Zij wil in één jaar tijd ruim 10.000 kinderen leren waar ons eten vandaan komt en leren koken met basisvoedingsmiddelen.

Introductiefilmpje KOST

KOST aftermovie

Oproep Miljuschka

Boerderij excursies

Ruim 25.000 leerlingen uit het basisonderwijs (groep 7/8) hebben in 2015 een excursie naar een melkveehouderij gehad. Tijdens deze excursie wordt uitgelegd hoe de koe melk produceert en hoe die melk verwerkt wordt tot zuivelproducten. Ook de gezonde bijdrage die zuivel levert voor kinderen in de groei komt tijdens de excursie aan bod. Ter voorbereiding op de excursies ontvangen de scholen het lesmateriaal 'Natuurlijk zuivel' dat gaat over de gehele zuivelketen (pdf). De NZO werkt voor de excursies samen met Klasseboeren in Brabant, Boerderijeducatie in Amsterdam, Boerderij in de Kijker in Utrecht, De Boer op Noord in Groningen, Boerderijeducatie Rivierenland in de Betuwe en Milieueducatie in Den Haag en Midden-Delfland.

Kwaliteit

De leidende positie van Nederland in de internationale zuivelwereld is voor een groot deel te danken aan de hoogwaardige kwaliteit van onze Nederlandse producten. Om die koppositie te behouden streeft de NZO naar continue kwaliteitsverbetering van de Nederlandse zuivelproducten.

Toekomstbestendig NZO Monitoringsprogramma

Per 20 april 2015 is de nieuwe aanpak van het Monitoringsprogramma Contaminanten en Residuen van start gegaan. Dit monitoringsprogramma is een bouwsteen onder de kwaliteitssystemen van de leden. Het is een invulling van de risico analyse op contaminanten en residuen in boerderijmelk. Belangrijke uitgangspunten zijn dat de uitwisselbaarheid van de boerderijmelk in stand blijft en dat de monsters voor de uitbetaling boerderijmelk gebruikt worden voor het monitoringsprogramma. Daarnaast is de monstername gewijzigd. Deze is niet meer gekoppeld aan provinciën maar aan de hoeveelheid melk die wordt verwerkt in de productie-locaties. Hierdoor is er een directere koppeling aan de producten. Verder is de onderbouwing van de frequentie van analyse verstevigd. Ook Rikilt heeft daar een bijdrage aangeleverd door de overdrachtsgegevens van stoffen naar melk in kaart te brengen. Het nieuwe monitoringsprogramma zal waarschijnlijk de komende tien jaar van toepassing zijn.

Toekomstvisie GRZ voedselveiligheid

In 2015 heeft NZO gewerkt aan een toekomstvisie 2015 – 2020 voor het onderzoek met betrekking op GRZ voedselveiligheid. Via themaworkshops is gekeken welke nieuwe onderwerpen belangrijk zijn voor de aankomende vijf jaar en van invloed kunnen zijn op de voedselveiligheid. Aan deze workshops namen leden deel en aanpalende organisaties. Tijdens de workshops zijn presentaties gegeven over nieuwe ontwikkelingen rondom de thema's huisvesting (incl. apparatuur), water, veevoer, andere sectoren, diergezondheid, ecologische ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen rondom wetgeving in Brussel in relatie tot melkkwaliteit. Vanuit de themaworkshops zijn de ontwikkelingen in kaart gebracht. Vanuit deze nieuwe ontwikkelingen zijn de prioriteiten van onderzoek geformuleerd. Deze worden vertaald naar onderzoekslijnen om te zorgen dat kennis en kwaliteit in de zuivelketen goed op elkaar aansluiten. Doel van het onderzoek is om de kwaliteit van melk te verbeteren, kennis over melk te vergroten en daarmee de voedselveiligheid van melk en zuivelproducten verder te versterken.

Diervoeder

Een belangrijk onderdeel van de zuivelketen is veilig diervoeder. Vanuit contaminaties in diervoeder kunnen contaminaties in melk terechtkomen. De Nederlandse diervoedersector heeft zich afgelopen jaar hard gemaakt voor diervoedselveiligheid en heeft de stichting SecureFeed opgericht om de veiligheid van al het diervoeder te borgen. Door middel van een deelnemersaudit en te voldoen aan een pallet van eisen kunnen diervoederbedrijven zich SecureFeed gecertificeerd noemen. NZO heeft verschillende bijeenkomsten georganiseerd om inzicht te geven in de stand van zaken bij SecureFeed. In oktober heeft een onafhankelijke audit bij SecureFeed plaatsgevonden aan het programma van eisen van NZO. SecureFeed is positief uit deze audit gekomen. SecureFeed borgt de veiligheid van alle diervoeders en grondstoffen die op een melkveebedrijf aangekocht worden. Daarom hebben de individuele zuivelondernemingen ervoor gekozen om in hun voorwaarden op te nemen dat per 1 januari 2016 hun melkleveranciers uitsluitend diervoer afnemen van bedrijven die aan de volgende eisen voldoen:

- Met alle relevante activiteiten aangesloten bij [Securefeed](#) (daarmee ook beschikken over het GMP+ FSA (voedselveiligheid certificaat of gelijkwaardig)) of gelijkwaardig systeem. Melden bij [SecureFeed](#)
- Beschikken over het GMP+ FRA M103 certificaat (duurzame soja) of gelijkwaardig. Melden bij [GMP+](#)
- Beschikken over een productaansprakelijkheidsverzekering die voldoet aan gestelde eisen. Melden bij toetsingavb@gmail.com

Voor Belgische bedrijven geldt er een tijdelijke toelating tot 1 juli 2016 van Ovocom bedrijven.

Definitie warenwet kaas aangepast

Recentelijk is door Minister Schippers van Volksgezondheid Welzijn en Sport de wetgeving ondertekent waarmee de definitie van kaas is aangepast. Dit was nodig omdat de definitie niet in lijn was met de Codex en daarmee met de aanvullende landen om ons heen. Door deze aanpassing loopt Nederland weer gelijk met de rest van de wereld.

Regeling Boerderijmelk

Bij het afschaffen van de productschappen is door het Ministerie van Economische Zaken de “Regeling boerderijmelk” overgenomen in de

“Wet Dier”. Voorwaarde hierbij was dat na verloop van tijd de wetgeving geëvalueerd zou worden. NZO hecht een groot belang aan deze nationale wetgeving. Eind 2015 is de NZO benaderd om dit te evalueren.

Branden

Met de overheid is een start gemaakt over de invulling van een protocol dat ingezet kan worden bij branden. Het uiteindelijke doel is een nationaal protocol te hebben ontwikkeld waar betrokken sectoren en overheidsinstanties op kunnen terug grijpen in geval van brand.

Leden Nederlandse Zuivel Organisatie per 1 januari 2016

Arla Foods B.V.
Nijkerk

Ausnutria Hyproca B.V.
Zwolle

Bel Leerdammer BV
Schoonrewoerd

Coöperatieve Zuivelfabriek
'Rouveen' UA
Rouveen

Coöperatieve Zuivelonderneming CONO BA
Westbeemster

De Graafstroom BV
Bleskensgraaf

Drents-Overijsselse Coöperatie
Kaas BA (DOC Kaas)
Hoogeveen

Hochwald Foods Nederland BV
Boisward

Kaasmakerij Henri Willig B.V.
Heerenveen

Koninklijke A-ware Food Group
Almere

Koninklijke FrieslandCampina NV
Amersfoort

Vreugdenhil Groep BV
Nijkerk

Yakult Europe BV
Almere

Besturen

per 1 januari 2016

Bestuur NZO

Roelof Joosten, voorzitter
Joost van der Hoogte, vicevoorzitter
Werner Buck
Jeroen Elfers
Albert de Groot, penningmeester
Eric Hulst (tot 13 januari 2016)
Klaas de Jong (per 13 januari 2016)
Tjeerd de Groot, secretaris

FrieslandCampina
Bel Leerdammer
FrieslandCampina
FrieslandCampina
Vreugdenhil
CONO Kaasmakers
Royal A-ware
NZO

Bestuur Zuivelstichting

Roelof Joosten, voorzitter
Joost van der Hoogte, vicevoorzitter
Werner Buck
Jeroen Elfers
Albert de Groot, penningmeester
Eric Hulst (tot 13 januari 2016)
Klaas de Jong (per 13 januari 2016)
Tjeerd de Groot, secretaris

FrieslandCampina
Bel Leerdammer
FrieslandCampina
FrieslandCampina
Vreugdenhil
CONO Kaasmakers
Royal A-ware
NZO

Management Comité

Joost van der Hoogte, voorzitter
Werner Buck
Jeroen Elfers
Albert de Groot
Tjeerd de Groot, secretaris

Bel Leerdammer
FrieslandCampina
FrieslandCampina
Vreugdenhil
NZO

Directie NZO

Tjeerd de Groot

NZO Commissies en -werkgroepen per 1 januari 2016

Commissie Communicatie

Joost van der Hoogte, voorzitter

Jan Willem ter Avest

Jan-Albert Blaauw

René van Buitenen

Mirjam Ginkel

Albert de Groot

Tjeerd de Groot

Tom Groot

Bel Leerdammer

FrieslandCampina

Yakult

NZO

De Graafstroom

Vreugdenhil

NZO

DOC Kaas

Elles Hagemeijer

Corine Kroft

Bas Padberg

Leo van Sijll

Saskia van der Valk

Ben Wevers

Wiebe Willig

Oscar Meuffels, secretaris

Ausnutria Hyproca

Royal A-ware

Arla Foods

Hochwald Foods

CONO Kaasmakers

Rouveen Kaasspecialiteiten

Kaasmakerij Henri Willig

NZO

Commissie Handel en Economie

Albert de Groot, voorzitter	Vreugdenhil
Patrick Besten	Vreugdenhil
Henk van Bochove (per 1 februari 2016)	De Graafstroom
Bert Bonestroo (per 3 maart 2016)	DOC Kaas
Ben Busser	Ausnutria Hyproca
Gijs Dankers	CONO Kaasmakers
Tom Groot	DOC Kaas
Henri van der Hel (tot 1 februari 2016)	De Graafstroom
Klaas Hokse	Rouveen Kaasspecialiteiten
Eric Hulst (tot 13 januari 2016)	CONO Kaasmakers
Ronald Jacobs	Yakult
Jurgen Jansen	ZuivelNL
Klaas de Jong	Royal A-ware
Wim Kloosterboer	FrieslandCampina
Ruud Krimpenfort	FrieslandCampina
René Rovers	Kaasmakerij Henri Willig
Leo van Sijll	Hochwald Foods
Michel Stolp	Bel Leerdammer
Ben Wevers	Rouveen Kaasspecialiteiten
Wiebe Willig	Kaasmakerij Henri Willig
Jan Maarten Vrij, secretaris	NZO

Commissie Duurzame Melkproductie

Piet Boer, voorzitter	FrieslandCampina
Theodoor Bos	Bel Leerdammer
Jeanet Brandsma, adviseur	LTO
Jeroen Elfers, adviseur	FrieslandCampina
Geert Hartlief	DOC Kaas
Klaas de Jong	Royal A-ware
Petra Kock, adviseur	FrieslandCampina
Egbert Koersen	Rouveen Kaasspecialiteiten
Margo Meijerink, adviseur	LTO Noord
Corine Peek	DeltaMilk
Bart van Schaik	Arla Foods B.V.
Evert Schilstra	Ausnutria Hyproca
Arjan Schimmel	DOC Kaas
Leo van Sijll	Hochwald Foods
Klaas Sluis	CONO Kaasmakers
René van der Velde	Kaasmakerij Henri Willig
Koen Veldman, adviseur	Royal A-ware
Henry Voogd	PartiCo
Ben Wolters	Nemelco
Mona van Spijk, secretaris	NZO

Commissie Keten Kwaliteit

Werner Buck, voorzitter	FrieslandCampina
Alex Hoekstra	DOC Kaas
Suzan Horst	FrieslandCampina
Margreet Hovenkamp, adviseur	NZO
Klaas de Jong	Royal A-ware
Petra Kock	FrieslandCampina
Arjan Lobeek	CONO Kaasmakers
Marieke Lugt, adviseur	FrieslandCampina
Leo van Sijll	Hochwald Foods
Mona van Spijk, adviseur	NZO
Koen Veldman	Royal A-ware
Frank Vingerhoeds	Bel Leerdammer
Henry Voogd	PartiCo
Jan Maarten Vrij	NZO
Jacques Stark, secretaris	NZO

Commissie Voeding en Gezondheid

Petra Dekker, voorzitter	FrieslandCampina
Shirwani van Amstel	Yakult
Jaco Blankespoor	Rouveen Kaasspecialiteiten
Alfred Haandrikman	Ausnutria Hyproca
Henri van der Hel	De Graafstroom
Alex Hoekstra	DOC Kaas
Ernesto Kerkhof	Arla Foods
Corine Kroft	Royal A-ware
Francis Riekhoff	FrieslandCampina
René Rovers	Kaasmakerij Henri Willig
Martijn Sonneveldt	Bel Leerdammer
Jan Steijns	FrieslandCampina
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
Stephan Peters, secretaris	NZO

Commissie Sociale Aangelegenheden

Michiel Zweers, voorzitter	FrieslandCampina
Els de Boer	DOC Kaas
Roel Bosma	AWVN
Mimoun Ennahachi	Bel Leerdammer
Jeanine de Haas	Arla Foods
Jan Willem Menkveld	FrieslandCampina
Sandra Roording, secretaris	AWVN

Werkgroep Boerderij Aangelegenheden

Geert Hartlief, voorzitter	DOC Kaas
Theodoor Bos	Bel Leerdammer
Rien Habraken, adviseur	FrieslandCampina
Mark van der Heijden, adviseur	Universitaire Landbouwhuisdieren Praktijk
Johannes Pieter Kestra	Hochwald Foods
Ruud Kooyman	De Graafstroom
Bert de Lange, adviseur	GD
Jarig Langhout	FrieslandCampina
Margo Meijerink, adviseur	LTO Noord
Mark Paauw	CONO Kaasmakers
René van der Velde	Kaasmakerij Henri Willig
Henry Voogd	PartiCo
Hanneke van Wichen	FrieslandCampina
Ben Wolters	Nemelco
Mona van Spijk, secretaris	NZO

Technische Commissie Melkwinning

Jos Uiterwaal, voorzitter	FrieslandCampina
Adri van den Corput	FrieslandCampina
Bé de Jong	Bel Leerdammer
Johannes Frits Houwing	DOC Kaas
Johannes Pieter Keestra	Hochwald Foods
Henry Voogd, secretaris	Partico

Werkgroep Melktransport

Hans Wieleman, voorzitter	FrieslandCampina
Jan Hooikammer	Rouveen Kaasspecialiteiten
Johannes Pieter Keestra	Hochwald Foods
Dick Kremer	DOC Kaas
Jacob van der Meer	FrieslandCampina
Mark Paauw	CONO Kaasmakers
Gert Jan Postma	Royal A-ware
Gert Schutte	De Graafstroom
Jan Slaghuis	Bel Leerdammer
Ben Wolters	Nemelco
Henry Voogd, secretaris	PartiCo

Werkgroep Contaminanten

Rien Habraken, voorzitter	FrieslandCampina
Harrie van den Bijgaart, adviseur	Qlip
Gerrit Bijlsma	Ausnutria Hyproca
Jaco Blankespoor	Rouveen Kaasspecialiteiten
Bianca Breeuwsma	Royal A-ware
Dirk-Jan Burger	Lyempf
Frank Driehuis, adviseur	NIZO Food Research
José Eijkelkamp	FrieslandCampina
Conny Hemelaar -de Theije, adviseur	Qlip
Willem Koops, adviseur	ZuivelNL
Gerrit Krijgsman (lid tot 1 februari 2016)	De Graafstroom
Ina Leemeijer	DOC Kaas
Amand Manten	FrieslandCampina
Mark Paauw	CONO Kaasmakers
Sicco Roukema	Vreugdenhil
Jacques Stark	NZO
Niels Taks	Bel Leerdammer
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
Henry Voogd	PartiCo
Marjon Wells-Bennik, adviseur	NIZO Food Research
Margreet Hovenkamp, secretaris	NZO

Werkgroep Milieu en Energie

Jaap Petraeus, voorzitter	FrieslandCampina
Jan Willem Beens	Yakult Europe
Jaco Blankespoor	Rouveen Kaasspecialiteiten
Manon Engelen (per 1 februari 2016)	VIKA
Luitzen Faber	DOC Kaas
René Flipsen	De Graafstroom
Arjan Hess, adviseur	GemZu
Peter-Paul Huynen	FrieslandCampina
Marco Mathu	Bel Leerdammer
Bas Pellikaan	Promelca
Theo Repkes	Hochwald Foods
Carmen Schiller	Royal A-ware
Evert Schilstra	Ausnutria Hyproca
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
Hans Voogt	Arla Foods
Jan Maarten Vrij, secretaris	NZO

Werkgroep Deskundigen Levensmiddelenwetgeving

Marieke Lugt, voorzitter	FrieslandCampina
Wim Betten	CONO Kaasmakers
Jan Bijloo	FrieslandCampina
Bianca Breeuwsma	Royal A-ware
Marieke van Dijk	Kaasmakerij Henri Willig
Marcel Hahné	Bel Leerdammer
Arjan Hess	GemZu
Hester Hoogendam	DOC Kaas
Dennis Iseger	Arla Foods
Armand Janssen	FrieslandCampina
Marloes de Koning	Arla Foods
Gerrit Krijgsman (lid tot 1 februari 2016)	De Graafstroom
Antoon Mentink, adviseur	COKZ
Alexander Pack	Yakult Europe
Leoniek Robroch	Ausnutria Hyproca
Sander van Tol	Vreugdenhil
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
Gerben Wassink	Arla Foods
Mariëlle Wissink	FrieslandCampina
Peter Wolfs	NZO
Marjon Wolters	Yakult Europe
Mark Zevenhuijzen	Royal A-ware
Stephan Peters, secretaris	NZO

Werkgroep Zoutreductie in halfharde kaas

Rients Feenstra, voorzitter	FrieslandCampina
Jaco Blankespoor	Rouveen Kaasspecialiteiten
Bianca Breeuwsma	Royal A-ware
Sjoerd Hiemstra	CONO Kaasmakers
Alex Hoekstra	DOC Kaas
Theo Knöps	De Graafstroom
Anna Sijbrandij	DOC Kaas
Inge Thijs -Verhoeven	FrieslandCampina
Niki Tieman -de Jonge	DOC Kaas
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
René van der Velde	Kaasmakerij Henri Willig
Peter Wolfs	NZO
Stephan Peters, secretaris	NZO

Werkgroep Voedingsonderzoek

Jan Steijns, voorzitter	FrieslandCampina
Alfred Haandrikman	Ausnutria Hyproca
Olaf Larsen	Yakult
Stefanie Oude Elferink	FrieslandCampina
Anna Sijbrandij	DOC Kaas
Gerben Wassink	Arla Foods
Ger Willems	FrieslandCampina
Stephan Peters, secretaris	NZO

Werkgroep Voedselverspilling

Wim Kloosterboer, voorzitter	FrieslandCampina
Bianca Breeuwsma	Royal A-ware
Alfred Haandrikman	Ausnutria Hyproca
Dennis Iseger	Arla Foods
Taco Kingma	FrieslandCampina
Theo Knöps	De Graafstroom
Jaap Petraeus	FrieslandCampina
Martijn Sonneveldt	Bel Leerdammer
Anneke de Valk	Kaasmakerij Henri Willig
Frank Vingerhoeds	Bel Leerdammer
Jolande Valkenburg, secretaris	NZO

Werkgroep Kaas

Fridjov Broersen, voorzitter	FrieslandCampina
Wim Betten	CONO Kaasmakers
Henk van Bochove	De Graafstroom
Tjeerd de Groot	NZO
Tom Groot	DOC Kaas
Klaas Hokse	Rouveen Kaasspecialiteiten
Joost van der Hoogte	Bel Leerdammer
Hulst, mr. H.P. (lid tot 13 januari 2016)	CONO Kaasmakers
Klaas de Jong	Royal A-ware
Ben Wevers	Rouveen Kaasspecialiteiten
Wiebe Willig	Kaasmakerij Henri Willig
Johan Schildkamp	NZO

Werkgroep Boter

Kees Hellingwerf, voorzitter	Koninklijke VIV Buisman
Bart van Belleghem	Koninklijke VIV Buisman
Anna Hoff	FrieslandCampina
Marielle Vonk	FrieslandCampina
Inka Weber (tot 1 maart 2016)	FrieslandCampina
Johan Schildkamp, secretaris	NZO

Werkgroep Frau Antje Pikantje

Inka Weber, voorzitter (tot 1 maart 2016)	FrieslandCampina
Anna Hoff	FrieslandCampina
Jasper van Mill	Visser Kaashandel
Inka Weber	FrieslandCampina
Johan Schildkamp, secretaris	NZO

Werkgroep Frau Antje Mai Gouda

Dennis Boer, voorzitter	Zijerveld
Anna Hoff	FrieslandCampina
Jasper van Mill	Visser Kaashandel
Johan Schildkamp, secretaris	NZO

Stichting Gouda Holland Edam Holland Bestuur

Fridjov Broersen, voorzitter	FrieslandCampina
Tom Groot	DOC Kaas
Klaas Hokse	Rouveen Kaasspecialiteiten
Franka Kunst	DOC Kaas
Marc Ligthart, penningmeester (tot 3 maart 2016)	DOC Kaas
Gregor Moons	FrieslandCampina
Willem Jan Rote, adviseur	Uniekaas Nederland
Johan Schildkamp	NZO
Tjeerd de Groot, secretaris	NZO

Technische Werkgroep Arbeidsvoorwaarden

Jan Willem Menkveld, voorzitter	FrieslandCampina
Roel Bosma	AWVN
René van Buitenen	NZO
Arjen Juurlink	FrieslandCampina
Koen Kroon	Bel Leerdammer
Gerrit Jan van Schaik	Vreugdenhil
Arno Vissers	FrieslandCampina
Sandra Roording, secretaris	AWVN

Vertegenwoordiging namens NZO per 1 januari 2016

Vereniging VNO-NCW

Dagelijks bestuur

Roelof Joosten

Algemeen bestuur

Roelof Joosten

Algemene Werkgeversvereniging AWWN

Raad van Toezicht

Michiel Zweers

Stuurgroep Duurzame Zuivelketen

Werner Buck, voorzitter

Piet Boer

Jeroen Elfers

Tjeerd de Groot

Geert Hartlief

Leo van Sijll

Petra Tielemans, secretaris

European Dairy Association

Bestuur

Werner Buck

Special Committee

Jan Maarten Vrij

LTO Nederland

Vakgroep Rundveehouderij

Piet Boer, plv. Mona van Spijk

Petra Tielemans, adviseur

**Nederlands Nationaal Comité van de Internationale
Zuivelbond (NNC/IDF)**

Bestuur

Alex Hoekstra

Jan Maarten Vrij

Ger Willems

General Assembly IDF

Jan Maarten Vrij

Bestuur ZuivelNL

Werner Buck

Arjan Schimmel

Tjeerd de Groot, adviseur

Stichting Kernhemfonds

Bestuur

Wouter de Bruijn, voorzitter

Jannes Oosterveld

Bas van den Berg

Stichting Beheer Gezondheidsdienst voor Dieren

Bestuur

Jeroen Elfers

Joost van der Hoogte

Stichting Innovatie Rundveehouderij (Courage)

Bestuur

Werner Buck

Jan Maarten Vrij

Stichting Nationaal Kaaskeurconours (NNKC)

Bestuur

Klaas Hokse

Tom Groot

Yves van Coillie

nederlandse zuivel organisatie